

Hrvatska jezična verzija norme HRN EN 590:2014**HRN EN 590:2014, *Goriva za motorna vozila – Dizelsko gorivo – Zahtjevi i metode ispitivanja (EN 590:2013+AC:2014)***

Hrvatska jezična verzija norme HRN EN 590:2014 prijevod je engleske verzije norme EN 590:2013, *Automotive fuels – Diesel – Requirements and test methods* i ispravka europske norme EN 590:2013/AC:2014. Ova hrvatska norma, osim u izdanju na hrvatskome jeziku, postoji i u izdanju na engleskome jeziku. Izvorni tekst norme pripremio je tehnički odbor CEN/TC 19, *Gaseous and liquid fuels, lubricants and related products of petroleum, synthetic and biological origin*, čije je tajništvo u NEN-u. Ova hrvatska norma utvrđuje zahtjeve i metode ispitivanja za dizelsko gorivo koje se prodaje i isporučuje na tržištu. Primjenjuje se na dizelsko gorivo namijenjeno vozilima s dizelovim motorom izvedenim za pogon na dizelsko gorivo koje sadrži do 7 % (V/V) metilnih estera masnih kiselina (FAME).

Značajne tehničke izmjene u ovoj europskoj normi u odnosu na prethodno izdanje su: ugrađena izmijenjena EN 14214 FAME specifikacija, ugrađen je poseban zahtjev povezan s ograničenjem upotrebe manganov metilciklopentadienil trikarbonila (MMT) prema zahtjevu Europske komisije, dodan je uređaj za ispitivanje paljenja goriva (EN 16144) kao zamjenska metoda ispitivanja na CFR motorima, dodana je metoda simulirane destilacije plinskom kromatografijom (GC) i uvedena je poboljšana EDXRF tehnika određivanja niske količine sumpora EN 13032 kao zamjena za EN ISO 20847.

Norma sadrži i Nacionalni dodatak NA u kojem se preporučuje označivanje mjernih uređaja za prodaju goriva s količinom sumpora najviše 10 mg/kg i zahtjevi uvjetovani klimom gdje se određuju granične vrijednosti temperatura za točku filtrabilnosti (CFPP) za tri različita vremenska razdoblja.

Ova norma zamjenjuje hrvatsku normu HRN EN 590:2011 na hrvatskom jeziku.

Hrvatski tekst norme HRN EN 590:2014 pripremio je tehnički odbor HZN/TO 28, *Naftni proizvodi i maziva*, Hrvatskog zavoda za norme.

Hrvatska jezična verzija tehničkog izvještaja HRI CEN/TR 15569:2010**HRI CEN/TR 15569:2010, *Čvrsta biogoriva – Upute za sustav osiguranja kvalitete (CEN/TR 15569:2009)***

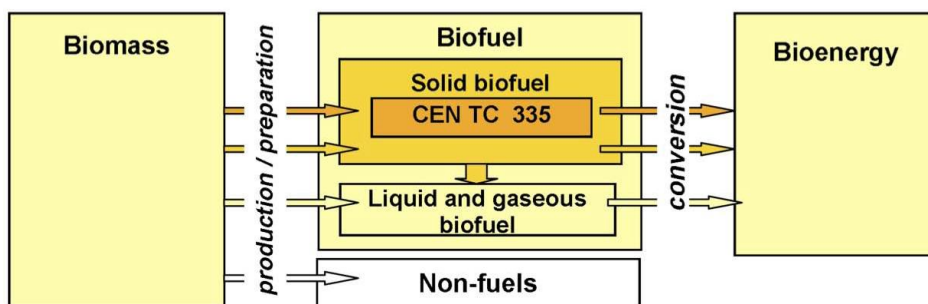
Hrvatska jezična verzija europskog tehničkog izvještaja HRI CEN/TR 15569:2010 prijevod je engleske verzije europskog tehničkog izvještaja CEN/TR 15569:2009, a objavljuje se na hrvatskom jeziku. Ovaj tehnički izvještaj osim u izdanju na hrvatskom jeziku postoji i u izdanju na engleskom jeziku. Izvorni tekst tehničkog izvještaja pripremio je tehnički odbor CEN/TC 335, *Solid biofuels*, čije je tajništvo u SIS-u. Ovaj je tehnički izvještaj izrađen na temelju rezultata projekta BioNorm, a u njemu su dane informacije o razvijanju i uvođenju sustava osiguranja kvalitete u industriji čvrstih biogoriva.

Osiguranje kvalitete definirano je kao dio upravljanja kvalitetom usmjereno na osiguravanje povjerenja da će zahtjevi za kvalitetu biti ispunjeni. Da bi se to ostvarilo, procesi u lancu opskrbe trebaju biti pod kontrolom. Učinkovita kontrola može se postići ako svaki operator u lancu opskrbe primjenjuje osiguranje kvalitete. Dobro oblikovan sustav osiguranja kvalitete za čvrsta biogoriva može pridonijeti transparentnijem i učinkovitijem tržištu biogoriva. Na temelju zahtjeva korisnika te poznatih prednosti i nedostataka sirovine i procesa, operatori mogu dokazati da su poduzete mjere za osiguranje željene kvalitete. Time se stvara povjerenje u proizvode. U ovom tehničkom izvještaju naziv „proizvod“ odnosi se na čvrsto biogorivo. Smjernice i upute dane u ovome tehničkom izvještaju nisu zahtjevi nego preporuke. Preporučuje se da tvrtka izradi svoj posebni priručnik koji odražava sustav osiguranja kvalitete.

Ove su upute izrađene radi informacija o osiguranju kvalitete čvrstih biogoriva i daju metodologiju koja će pomoći operatorima u industriji čvrstih biogoriva da oblikuju prikladan sustav osiguranja kvalitete u skladu sa svojim potrebama. Služe kao prateći dokument za primjenu dokumenta CEN/TS 15234. Ove su upute primjenjive za sve operatore koji se bave čvrstim biogorivima koja potječu iz sljedećih izvora:

- proizvodi poljoprivrede i šumarstva
- biljni otpad iz poljoprivrede i šumarstva
- biljni otpad iz prehrambene industrije
- drveni otpad, osim drvnog otpada koji može sadržavati halogenizirane organske spojeve ili teške metale zbog obrade sredstvima za konzerviranje drva ili premazima za drvo, koji uključuje osobito drveni otpad koji nastaje pri gradnji i rušenju građevina
- vlaknasti biljni otpad iz mehaničke prerade drvne celuloze i proizvodnje papira iz drvne celuloze, ako se suspaljuje na mjestu proizvodnje, a proizvedena se toplina upotrebljava
- otpadno pluto.

Hrvatski tekst tehničkoga izvještaja HRI CEN/TR 15569:2010 pripremio je tehnički odbor HZN/TO 238, *Čvrsta biogoriva*, Hrvatskoga zavoda za norme.

Norma HRN ISO 26000 na hrvatskom jeziku

Norma HRN ISO 26000:2010, *Smjernice o društvenoj odgovornosti* nova je norma objavljena na hrvatskom jeziku. Hrvatski tekst norme HRN EN ISO 26000:2010, *Smjernice o društvenoj odgovornosti* pripremio je tehnički odbor 552, *Društvena odgovornost* Hrvatskoga zavoda za norme. Međunarodnu normu ISO 26000, *Guidance on social responsibility* na engleskom jeziku Hrvatski zavod za norme prihvatio je još prije četiri godine, kada je objavljena na međunarodnoj razini.

Norma HRN ISO 26000:2010, *Smjernice o društvenoj odgovornosti* daje upute o osnovnim načelima društvene odgovornosti, prepoznavanju društvene odgovornosti i suradnji s dionicima, ključnim temama i pitanjima koji se odnose na društvenu odgovornost i načine integracije društveno odgovornog ponašanja u organizaciju. Riječ je o međunarodnoj normi koja daje usklađene, na svjetskoj razini relevantne, smjernice za sve vrste organizacija privatnoga i javnoga sektora o poslovanju na društveno odgovoran način te kako pridonositi dobrobiti društva u cjelini.

Norma HRN ISO 26000 sadržava dobrovoljne smjernice, a ne zahtjeve, pa stoga nije namijenjena za certifikaciju poput norma HRN EN ISO 9001:2009 i HRN EN ISO 14001:2009. Umjesto toga pomaže tvrtkama i organizacijama da utvrde što sve uključuje društvenu odgovornost te da načela djelovanja prevedu u učinkovite aktivnosti i primjere najbolje prakse na globalnoj razini. Norma HRN ISO 26000 objedinjuje međunarodno stručno znanje o društvenoj odgovornosti i u njezinoj je izradi sudjelovalo 450 stručnjaka, aktivnih sudionika i 210 promatrača iz 99 zemalja članica ISO-a i 42 organizacije koje imaju status suradničkoga članstva. Radna skupina ISOWG SR bila je najveća i najpotpunija radna skupina s obzirom na zastupljenost interesnih skupina u odnosu na bilo koju drugu radnu skupinu osnovanu radi izrade neke ISO-ove norme. Bilo je zastupljeno 6 interesnih skupina: industrija, vlada, radnici, potrošači, nevladine organizacije te usluge, logistika, istraživanje i druge. Među sudionicima je bila osigurana geografska ravnoteža i ravnoteža spolova. Norma je snažan alat za društvenu odgovornost koji će pomoći organizacijama da prijeđu s dobrih namjera na dobre postupke.

Iako neće svi dijelovi ove međunarodne norme biti od jednake koristi svim vrstama organizacija, sve ključne teme bitne su za svaku organizaciju. Svaka ključna tema obuhvaća više pitanja i odgovornost je svake pojedine organizacije da vlastitim promišljanjem i razgovorom sa svojim dionicima utvrdi koja su pitanja za nju bitna i značajna te se njima treba baviti.

Norma HRN ISO 26000 namijenjena je kao pomoć organizacijama u doprinosu održivom razvoju. Cilj joj je da ih potakne da iziđu iz okvira puke sukladnosti sa zakonima, prepoznavajući da je sukladnost sa zakonima temeljna dužnost svake organizacije i bitan dio njezine društvene odgovornosti.

Cilj joj je da promiče zajedničko shvaćanje u području društvene odgovornosti i da bude dopuna drugim dokumentima i inicijativama za društvenu odgovornost, a ne da ih zamijeni.

Međunarodna norma ISO 26000 jedan je od tri dokumenta koje je Europska komisija preporučila europskim poduzećima kao smjernicu za ispunjavanje načela društveno odgovornog poslovanja. Preporuka je sadržana u Komunikaciji o društveno odgovornom poslovanju (A renewed strategy 2011-2014 for Corporate Social Responsibility) Europske komisije iz listopada 2011. godine.

Tablica 1. Kratak pregled norme ISO 26000

Naziv točke	Broj točke	Opis sadržaja točke
Područje primjene	Točka 1.	Određuje područje primjene ove međunarodne norme i utvrđuje određena ograničenja i iznimke.
Nazivi i definicije	Točka 2.	Utvrđuje i daje definiciju ključnih naziva koji su od temeljne važnosti za razumijevanje društvene odgovornosti i primjenu ove međunarodne norme.
Razumijevanje društvene odgovornosti	Točka 3.	Opisuje važne čimbenike i uvjete koji su utjecali na razvoj društvene odgovornosti i dalje utječu na njezinu prirodu i praksu. Također opisuje sam pojam društvene odgovornosti, što znači i kako se primjenjuje na organizacije. Točka uključuje upute za male i srednje organizacije o primjeni ove međunarodne norme.
Načela društvene odgovornosti	Točka 4.	Predstavlja i objašnjava načela društvene odgovornosti.
Prepoznavanje društvene odgovornosti i suradnja s dionicima	Točka 5.	Bavi se dvama postupcima društvene odgovornosti: postupak u kojemu organizacija prepoznaje svoju društvenu odgovornost i postupak u kojemu utvrđuje tko su njezini dionici i surađuje s njima. Daje upute o odnosu organizacije, njezinih dionika i društva, o prepoznavanju glavnih tema i pitanja društvene odgovornosti i o području utjecaja organizacije.
Upute o glavnim temama društvene odgovornosti	Točka 6.	Objašnjava glavne teme i pitanja povezana s društvenom odgovornošću (vidi tablicu 2.). Za svaku glavnu temu daju se informacije o njezinu opsegu, odnosu prema društvenoj odgovornosti, povezanim načelima i razmatranjima te povezanim radnjama i očekivanjima.
Upute o integraciji društvene odgovornosti u sve segmente organizacije	Točka 7.	Daje upute o praktičnome ostvarivanju društvene odgovornosti u organizaciji. To uključuje upute koje se odnose na sljedeće: razumijevanje društvene odgovornosti organizacije, integraciju društvene odgovornosti u sve segmente organizacije, komunikaciju povezanu s društvenom odgovornošću, poboljšanje vjerodostojnosti organizacije u pogledu društvene odgovornosti, procjenu napretka i poboljšanje uspješnosti te vrednovanje dobrovoljnih inicijativa za društvenu odgovornost.

Primjeri dobrovoljnih inicijativa i alata za društvenu odgovornost	Dodatak A	Daje nekonačan popis dobrovoljnih inicijativa i alata za društvenu odgovornost koji se bave aspektima jedne teme ili više tema ili integracijom društvene odgovornosti u sve segmente organizacije.
Skraćeni nazivi	Dodatak B	Sadržava skraćene nazive koji se upotrebljavaju u ovoj međunarodnoj normi.
Bibliografija		Uključuje upućivanja na mjerodavne međunarodne instrumente i ISO-ove norme na koje se upućuje u glavnome dijelu ove međunarodne norme kao na izvorne materijale.

Novi Zakon o mjeriteljstvu

U Narodnim novinama br. 74 od 18. 6. 2014. objavljen je novi Zakon o mjeriteljstvu (NN 74/14). Ovim se Zakonom uređuje djelokrug državnih tijela te ovlaštenih tijela u mjeriteljstvu, sustav točnih i međusobno spojivih mjerenja, sustav mjernih jedinica, mjerni etaloni, utvrđivanje mjeriteljskih zahtjeva za mjerila u zakonskom mjeriteljstvu, stavljanje zakonitih mjerila na tržište i na raspolaganje na tržištu te uporabu, ovjeravanje mjerila, stavljanje pretpakovina na tržište i na raspolaganje na tržištu, mjeriteljski zahtjevi za pretpakovine i boce kao mjerne spremnike te mjeriteljska inspekcija. Područje mjeriteljstva se uređuje radi:

1. poticanja slobodne trgovine i uklanjanja mogućih prepreka u toj trgovini
2. ujednačivanja sustava zakonitih mjernih jedinica s međunarodno dogovorenim sustavom mjernih jedinica
3. uspostave sustava državnih etalona i osiguranja njihove sljedivosti do međunarodnih etalona
4. uspostave mjernog jedinstva u Republici Hrvatskoj i uspostave povjerenja u rezultate mjerenja provedenih radi zaštite potrošača, života i zdravlja ljudi i životinja, zaštite okoliša, opće sigurnosti i zaštite prirodnih resursa
5. potpore i razvoja odgovarajuće mjeriteljske infrastrukture koja osigurava sljedivost mjernih rezultata
6. usmjeravanja i financiranja mjeriteljskih istraživačkih aktivnosti
7. donošenja i provođenja mjeriteljskih propisa
8. ocjenjivanja sukladnosti sa zahtjevima zakonskog mjeriteljstva
9. brzog, točnog i lako razumljivog priopćavanja i prenošenja informacija o mjeriteljskim pitanjima.

Poslove mjeriteljstva u smislu odredaba ovoga Zakona obavljaju:

1. Državni zavod za mjeriteljstvo (DZM)
2. Hrvatski mjeriteljski institut (HMI)
3. Ovlaštena tijela
4. Pravne osobe koje obavljaju poslove nacionalnog umjernog laboratorija.

Ovlaštena tijela su pravne osobe koje obavljaju poslove ovjeravanja zakonitih mjerila i/ili poslove pripreme zakonitih mjerila za ovjeravanje kao javnu ovlast. Opći uvjeti koje minimalno moraju zadovoljiti ovlaštena tijela su:

- registracija u odgovarajućem registru pravnih osoba (sudski registar)
- stručna osposobljenost osoblja u odgovarajućem području za koje je tijelo ovlašteno
- potrebna oprema i prostor
- neovisnost i nepristranost u postupku ocjenjivanja sukladnosti za tijela ovlaštena za ovjeravanje zakonitih mjerila
- čuvanje poslovne tajne
- osiguranje od odgovornosti za štetu.

Ovlašteni mjeritelj je službenik Zavoda koji obavlja poslove ovjere zakonitih mjerila, izvanredna ispitivanja zakonitih mjerila te provodi službena mjerenja. Ovlašteni mjeritelj je i djelatnik ovlaštenog tijela koji obavlja poslove ovjere zakonitih mjerila i ima položen ispit za ovlaštenog mjeritelja. Ovlašteni mjeritelj ima službenu iskaznicu koju izdaje Zavod. Ovlašteni serviser je djelatnik ovlaštenog tijela koji obavlja poslove pripreme zakonitih mjerila za ovjeravanje, koji osobno Zavodu ili ovlaštenom tijelu podnosi mjerila na ovjeru i koji ima položen ispit za ovlaštenog serviseru. Ovlašteni serviser ima službenu iskaznicu koju izdaje Zavod nakon položenog ispita. Službeno mjerenje je mjerenje koje provodi Zavod, a služi kao mjerodavni dokaz pri donošenju odluka u postupcima drugih državnih tijela ili sudova. Izvršitelj službenog mjerenja izdaje ispitni izvještaj o rezultatima službenog mjerenja.

Nacionalni umjerni laboratorij održava mjernu sljedivost državnih etalona, aktivno sudjeluje na razvoju mjeriteljstva u okviru izabrane fizikalne veličine, sudjeluje u međunarodnim mjeriteljskim projektima i međulaboratorijskim usporedbenim mjerenjima. HMI utvrđuje koji laboratorij koji ispunjava propisane uvjete može biti nacionalni umjerni laboratorij. DZM obavlja inspekcijske poslove koji se odnose na nadzor nad primjenom ovoga Zakona i provedbenih propisa donesenih na temelju ovoga Zakona. U Republici Hrvatskoj priznaju se potvrde o sukladnosti i oznake sukladnosti, koje su izdane u nekoj drugoj državi članici Europske unije ili u Turskoj, u državi potpisnici Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ili u državi koja je u tom smislu sklopila sporazum o međusobnom priznavanju s Republikom Hrvatskom. Odredbama ovoga Zakona ne umanjuje se učinak prenesenih propisa EU.

Izvor: Hrvatski zavod za norme (www.hzn.hr); Svijet kvalitete (www.svijet-kvalitete.com); Hrvatska akreditacijska agencija (www.akreditacija.hr); Narodne novine (www.nn.hr)